

2020

STUDIU - Nivel Primar

*Identificarea percepției și
atitudinilor elevilor față de
fenomenul violenței școlare și al
delincvenței juvenile*

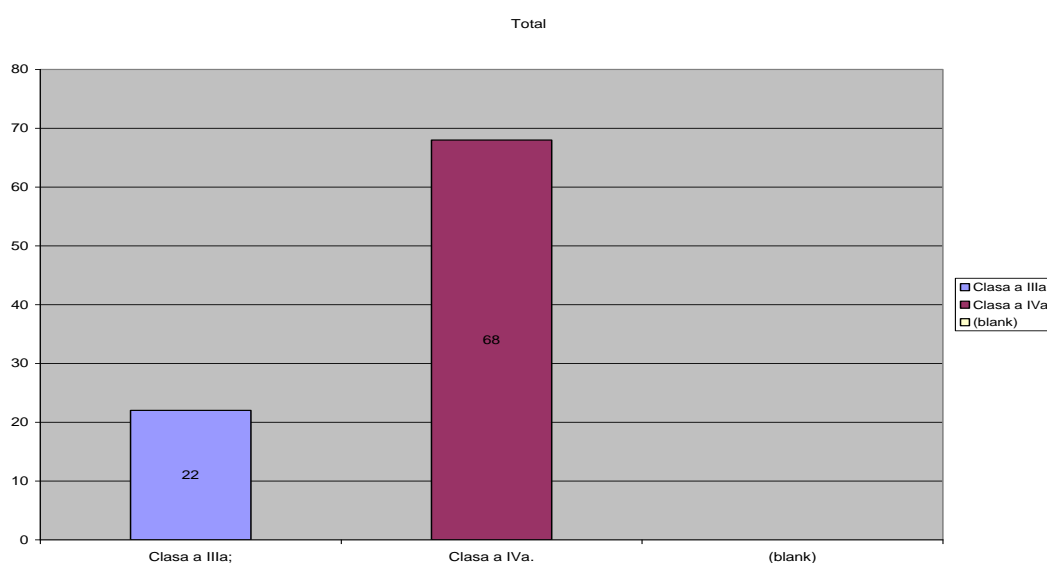
CENTRUL JUDEȚEAN DE RESURSE ȘI
ASISTENȚĂ EDUCAȚIONALĂ GORJ

STUDIU PRIVIND PERCEPȚIA ȘI ATITUDINILE ELEVILOR FAȚĂ DE FENOMENUL VIOLENȚEI ȘCOLARE ȘI AL DELINCVENȚEI JUVENILE - NIVEL PRIMAR

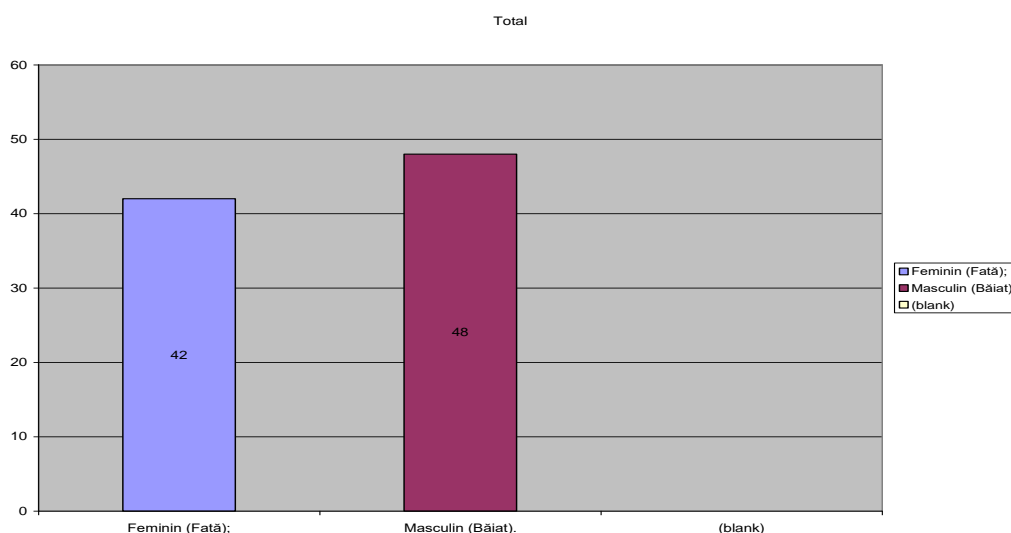
Chestionarul este destinat elevilor din ciclul primar, clasele a III-a și a IV-a. Scopul aplicării constă în identificarea percepției și atitudinilor acestora față de fenomenul violenței școlare și al delincvenței juvenile.

Chestionarul este structurat în două secțiuni care abordează cele două dimensiuni specificate mai sus și conține 17 întrebări.

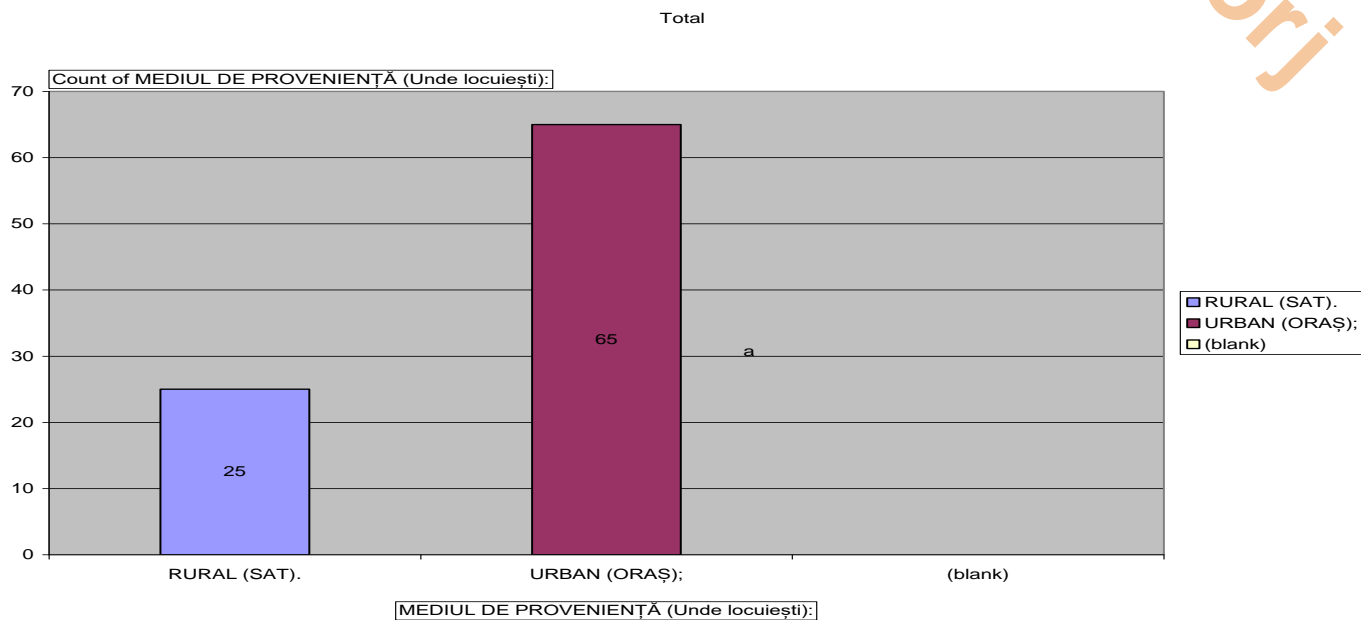
Au fost investigați 91 de elevi din ciclul primar, 22 din clasa a III-a (24,17%) și 68 din clasa a IV-a (74,72%), un elev nespecificând clasa din care face parte (1,09%).

Eșantionul investigat cuprinde 42 de fete (46,15%) și 48 de băieți (52,74%). Un elev (1,09%) nu a răspuns la acest item.

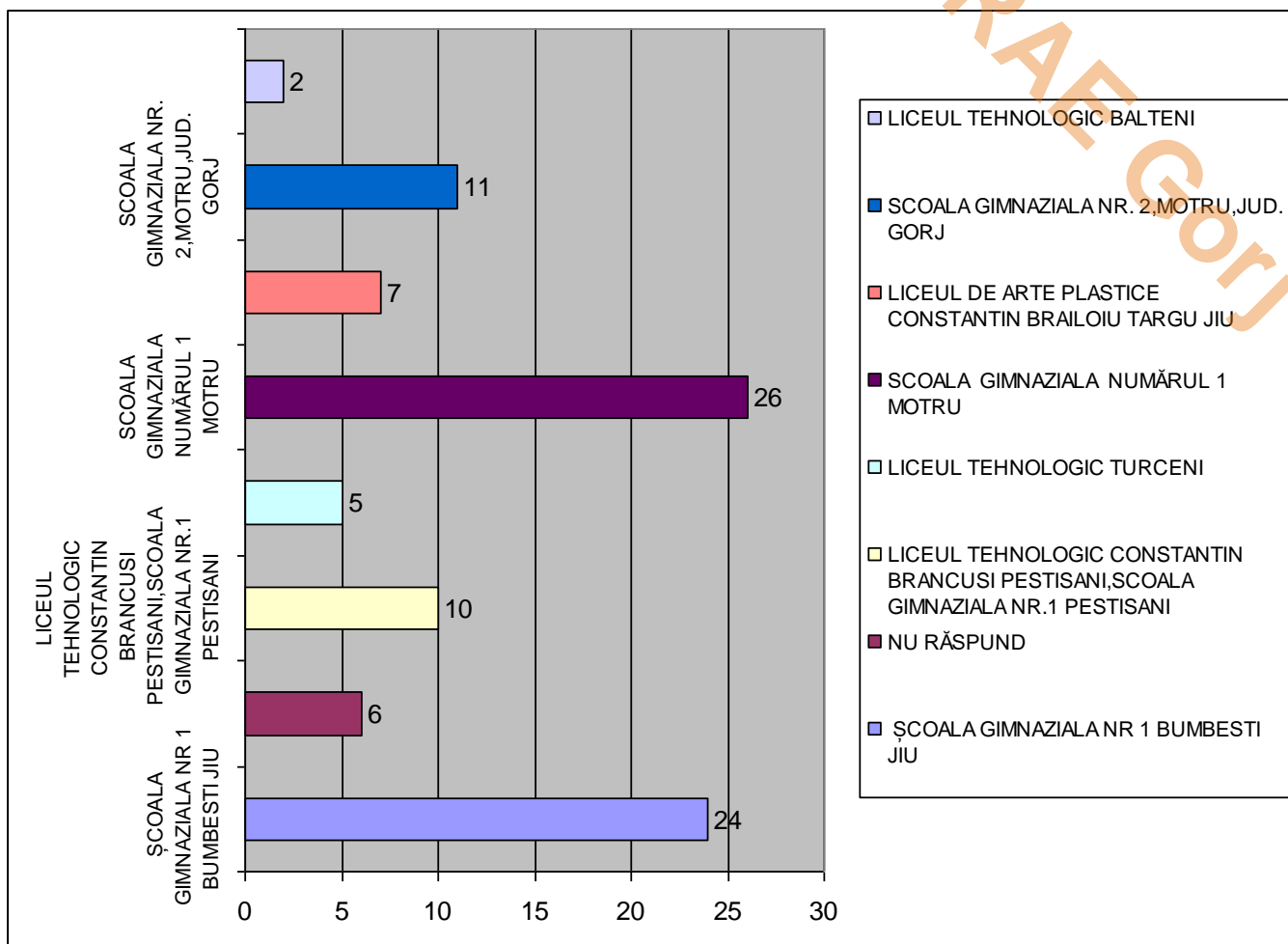

În ceea ce privește mediul de proveniență, 65 de elevi (71,42%) sunt din mediul urban, 25 de elevi (27,47%) sunt din mediul rural și un respondent (1,09%) nu specifică mediul de proveniență.

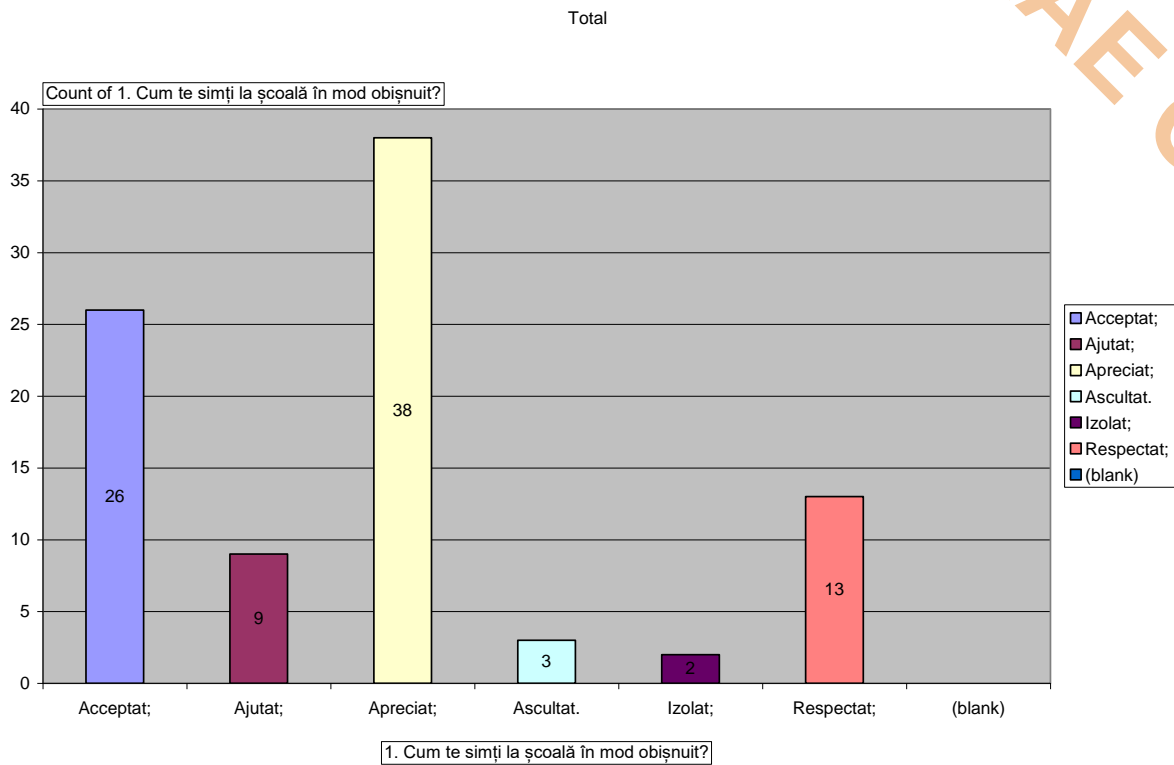
Unitățile de învățământ unde au fost aplicate chestionarele sunt următoarele:

- Școala Gimnazială nr.1 Motru, 26 elevi
- Școala Gimnazială nr.1 Bumbăști-Jiu, 24 elevi
- Liceul Tehnologic Constantin Brâncuși, Peștișani, 10 elevi
- Școala Gimnazială nr.2 Motru, 11 elevi
- Liceul de Arte Constantin Brăiloiu, Tg-Jiu, 7 elevi
- Liceul Tehnologic Turceni, 5 elevi
- Liceul Tehnologic Bâlteni, 2 elevi
- Nu au specificat unitatea de învățământ, 6 elevi

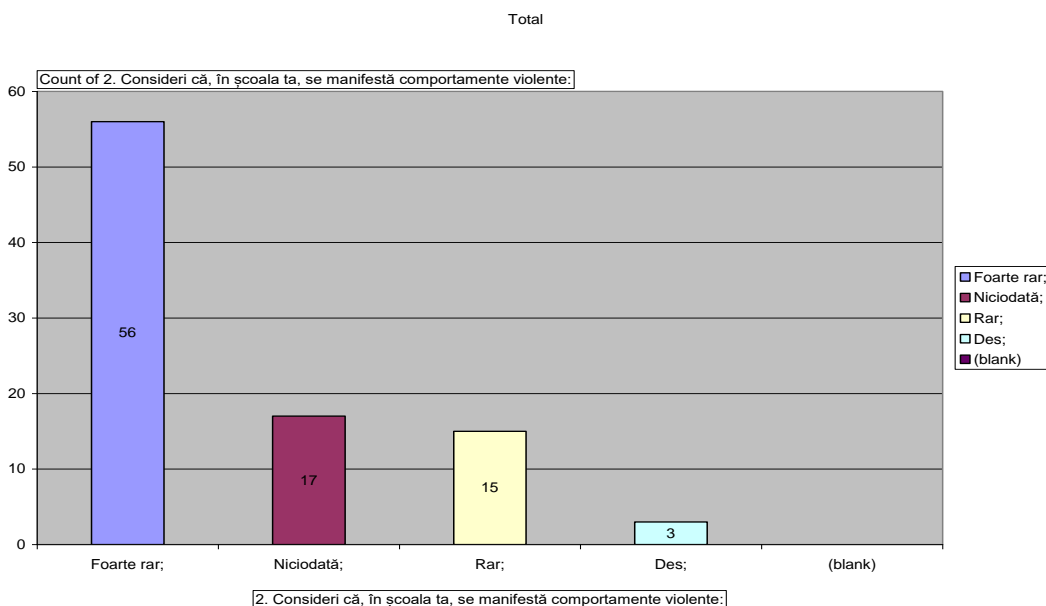
La itemul care solicită identificarea stării emoționale trăite la școală în mod obișnuit, cei mai mulți elevi au afirmat că se simt apreciați (41,7%), acceptați (28,5%) și respectați (14,2%). Sunt selectate, într-un procent mai mic, variantele de răspuns : ajutat (9,8%), ascultat (3,2%) și izolat (2,9%).

Predominarea trăirilor pozitive ale elevilor în spațiul școlar ar trebui să fie un indicator al faptului că respondenții percep mediul de învățare ca fiind securizant și protectiv.

În școală, comportamentele violente se manifestă foarte rar potrivit răspunsurilor a 61,6% din elevii chestionați. De asemenea, un procent semnificativ (18,8%) apreciază că aceste comportamente nu se manifestă niciodată în spațiul școlar. Sunt și elevi care au identificat o apariție rară a acestui tip de comportament (16,4%). Un procent destul de mic (3,2%) apreciază că aceste comportamente se manifestă des.

Constatăm, conform percepției elevilor chestionați, o frecvență de manifestare scăzută a comportamentelor violente la școală.

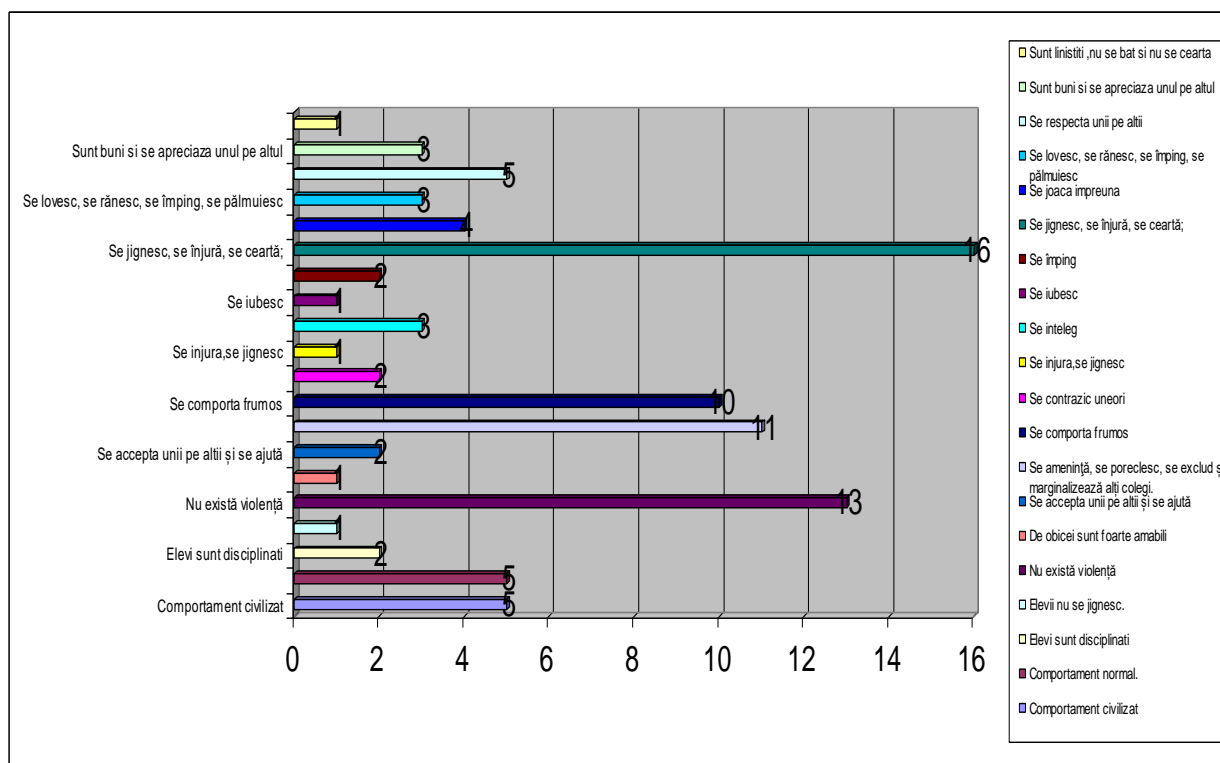

Relațiile dintre elevi se caracterizează prin aprecieri variate, de la aspecte pozitive, până la cele negative. Astfel, 17,5% din elevii de nivel primar consideră că se jignesc, se înjură, se ceartă. Sunt și elevi (12,08%) care aleg în relațiile cu ceilalți elevi să se amenințe, să se poreclească, să se excludă și să marginalizeze. Din fericire avem și elevi (14,2%) care afirmă că nu există violență și elevi care se comportă frumos-10,9%.

Alte aspecte pozitive identificate pentru relația dintre elevi sunt următoarele: respectarea disciplinei (2,19%), comportament civilizat (5,49%), amabilitate (1,09%), înțelegere (3,29%), iubire (1,09%), ajutor (2,19%), joacă (4,39%).

Ca și aspecte negative sunt identificate următoarele: elevii se împing (2,19%), se înjură și se jignesc (1,09%), se contrazic uneori (2,19%), se lovesc, se rănesc (3,29%), etc.

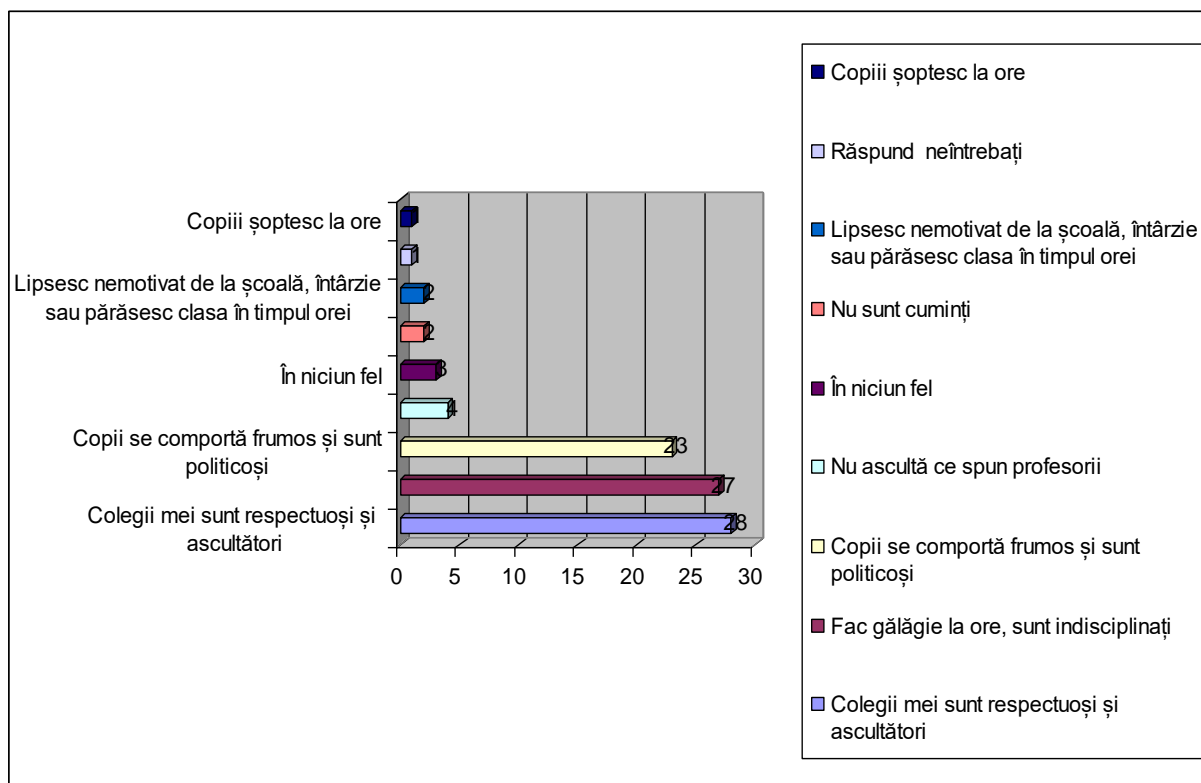
Analizând răspunsurile la acest item, remarcăm o caracterizare amplă a relației elev-elev, aspect firesc și normal pentru acest segment de vârstă. Comportamentele violente se manifestă cu o frecvență aproximativ egală cu a celor prosociale.

În relația cu profesorii elevii sunt respectuoși și ascultători (30,7%), fac gălăgie la ore, sunt indisciplinați (29,67%), se comportă frumos, sunt politicoși (25,27%). În procente mai mici elevii afirmă despre colegii lor că nu ascultă ce spun profesorii (4,39%), nu se comportă în niciun fel (3,29%), nu sunt cuminți (2,19%), lipsesc nemotivat de la școală, întârzie sau părăsesc clasa în timpul orei (2,19%), șoptesc la ore (1,09%) și răspund neîntrebați (1,09%).

Sumarizând aspectele pozitive manifestate în relația elev-profesor, constatăm că un procent de 55,97% din elevi aleg să manifeste un comportament caracterizat de respect și politețe.

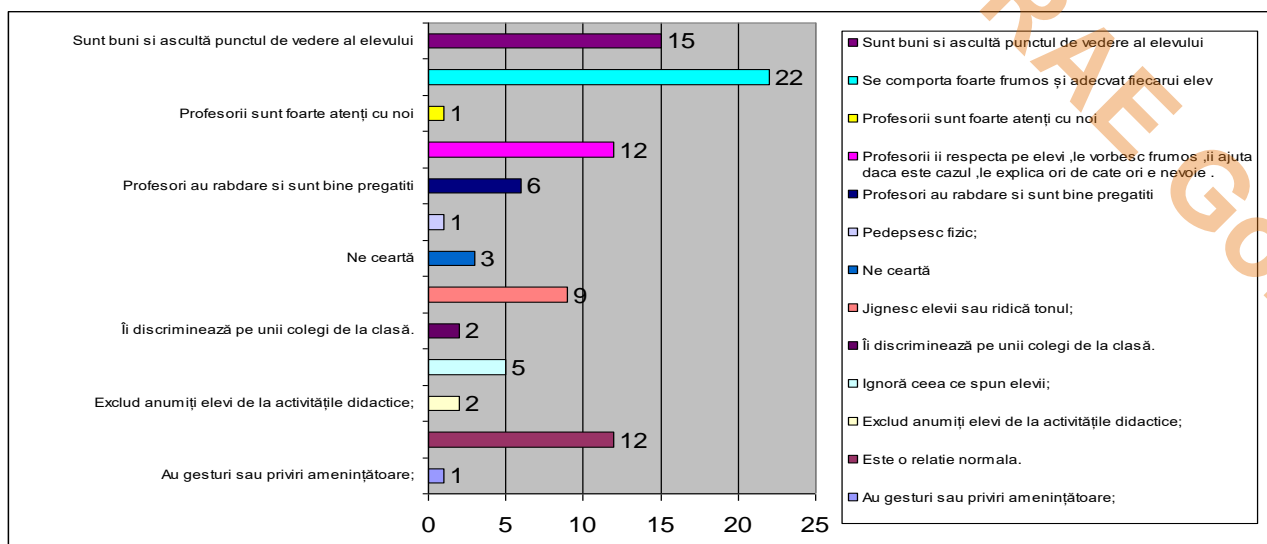
Aspectele negative menționate de 40,62% din respondenți descriu relația prin nerespectarea regulilor de disciplină din timpul orelor de curs.

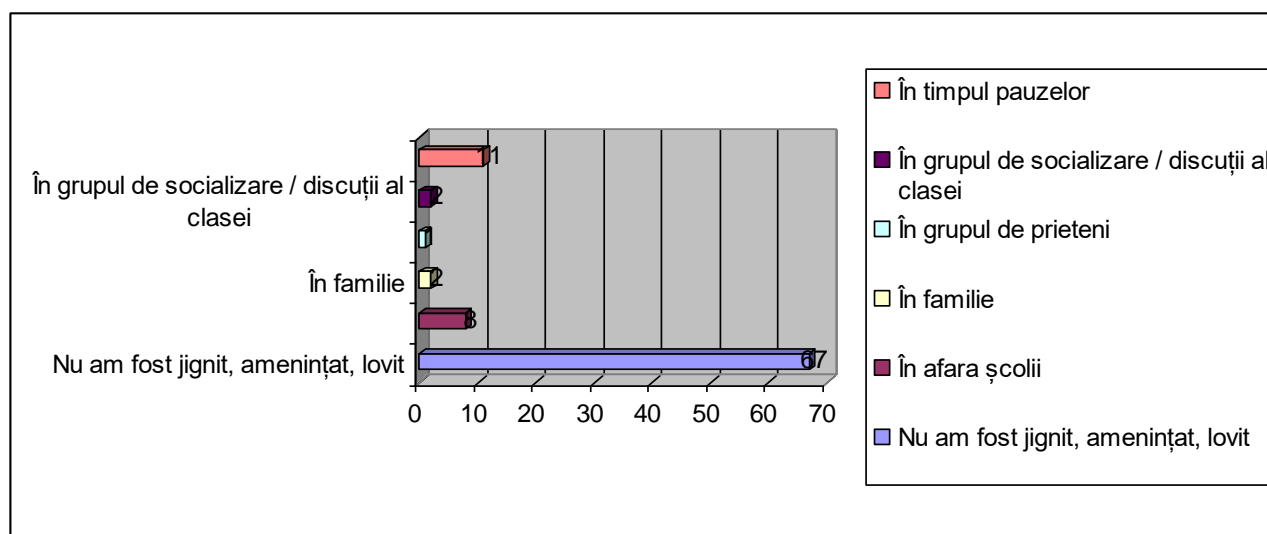
Itemul: *În școala ta profesorii, în relație cu elevii, se comportă cel mai des astfel* ne oferă răspunsuri din cele mai diversificate. Un procent de 24, 17% din respondenți afirmă despre comportamentul profesorilor că este frumos și adecvat fiecărui elev, este caracterizat de bunătate și comunicare prin ascultarea punctului de vedere al celuilalt (16,48%) și că este de fapt un comportament normal (13,18%). Profesorii îi respectă pe elevi, le vorbesc frumos, îi ajută, dacă este cazul, și le explică ori de câte ori este nevoie (13,18%), au răbdare și sunt bine pregătiți (6,59%) și sunt foarte atenți cu ei (1,09%).

Elevii specifică faptul că există și profesori care jignesc sau ridică tonul (9,89%), ignoră ceea ce spun elevii (5,49%), îi ceartă (3,29%), îi exclud de la activitățile didactice pe unii dintre ei (2,19%), pedepsesc fizic (1,09%) și au gesturi sau priviri amenințatoare (1,09%).

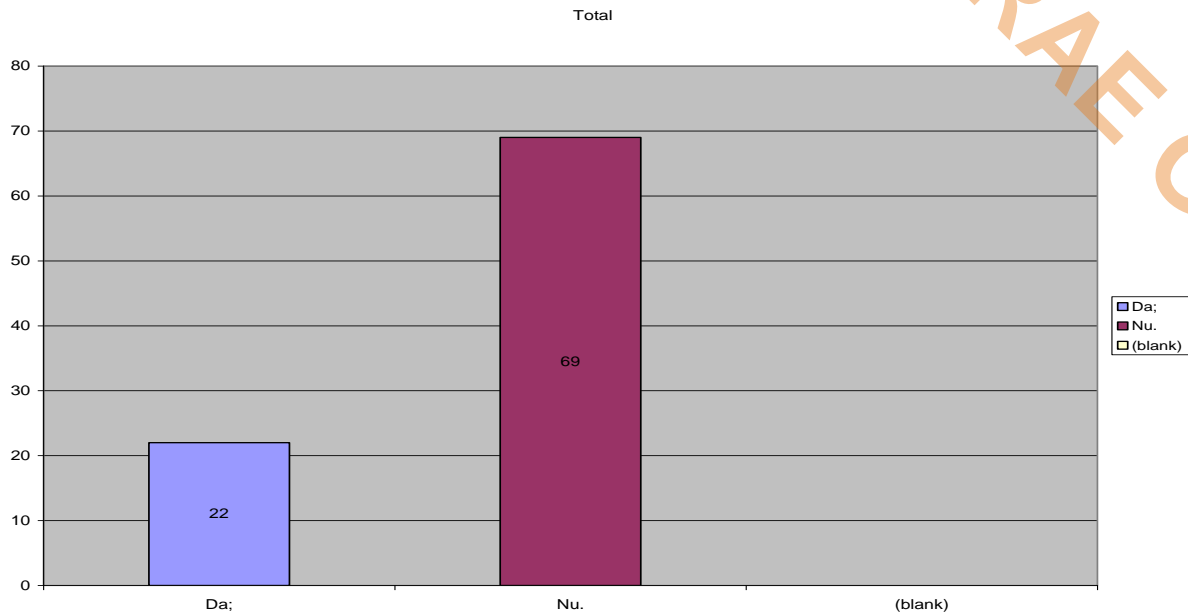
Și la acest item aspectele pozitive identificate sunt într-un procent semnificativ (74,69%).

Elevii respondenți afirmă că cel mai des sunt jigniți, amenințați, loviți în timpul pauzelor (12,08%), în afara școlii (8,79%), în familie (2,19%), în grupul de discuții/socializare al clasei (2,19%) și în grupul de prieteni (1,09%). Îmbucurător este faptul că un procent semnificativ (73,62%) din elevi afirmă că nu au fost jigniți, amenințați, loviți.

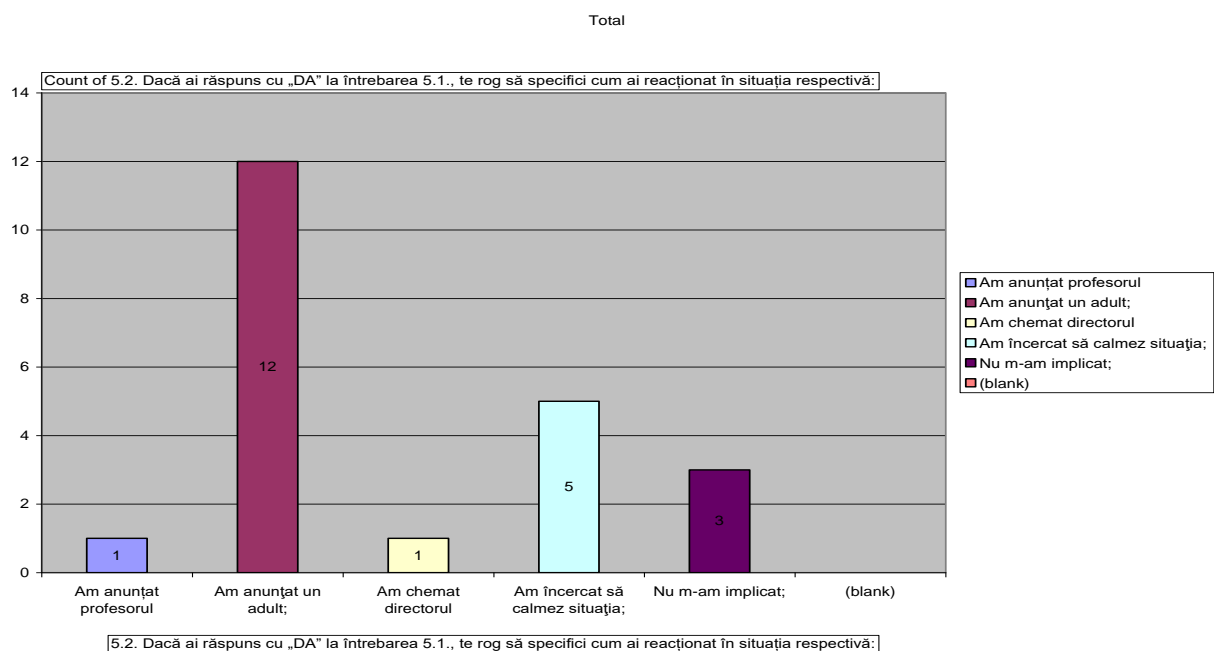
Elevii sunt chestionați dacă au asistat la manifestarea de comportamente violente în cadrul școlii. Distribuția răspunsurilor se prezintă astfel: 75,82% afirmă că nu au fost martorii acestui tip de comportament și 24,17% răspund afirmativ.

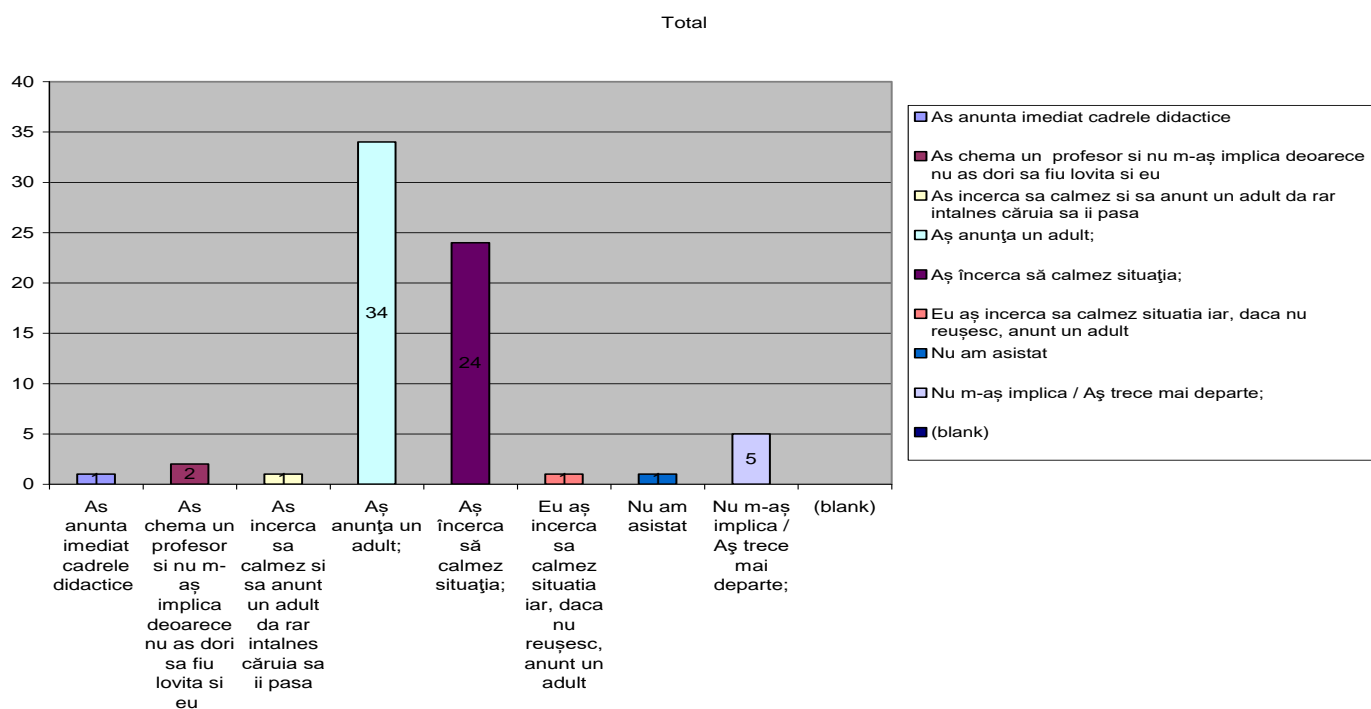
La itemul următor avem 22 de elevi respondenți (aceia care au afirmat că au asistat la comportamente violente la școală).

Cei mai mulți (54,54%) aleg să anunțe un adult în această situație. Avem și copii care aleg să calmeze situația (5,49%), dar avem și copii care nu se implică (13,63%). În situații concrete de violență, elevii au anunțat profesorul (4,54%) sau au chemat directorul (4,54%).

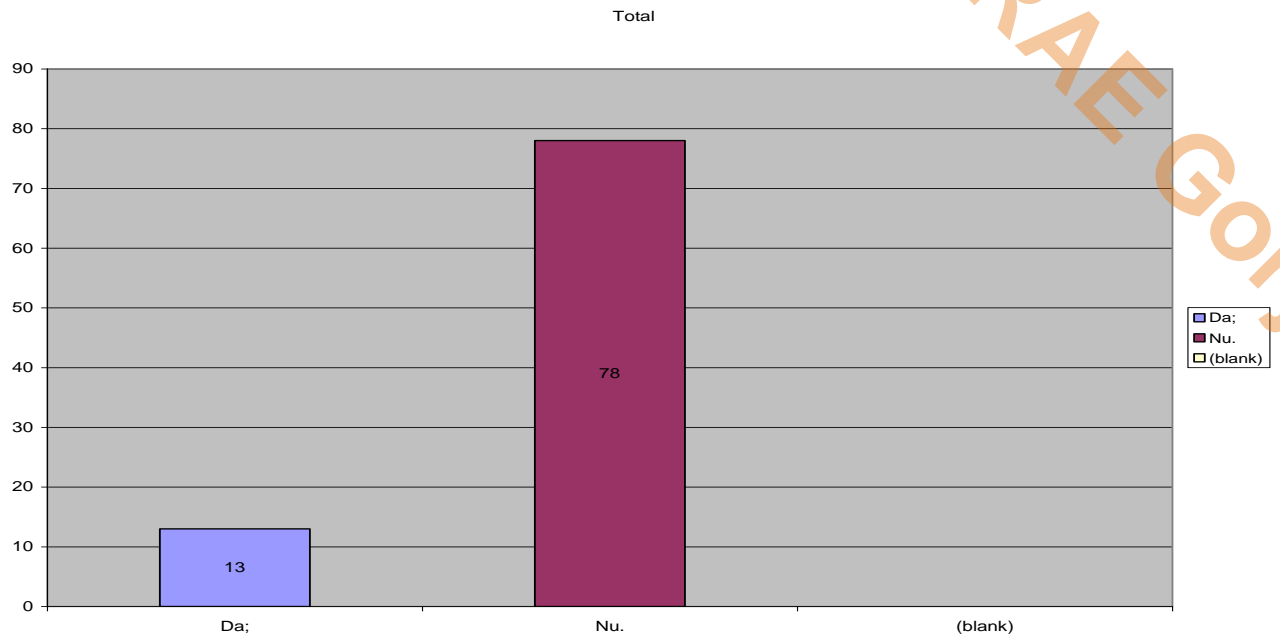
Putem concluziona că elevii de nivel primar aleg într-un procent semnificativ-63,62% - să apeleze la ajutorul unui adult, profesor sau director.

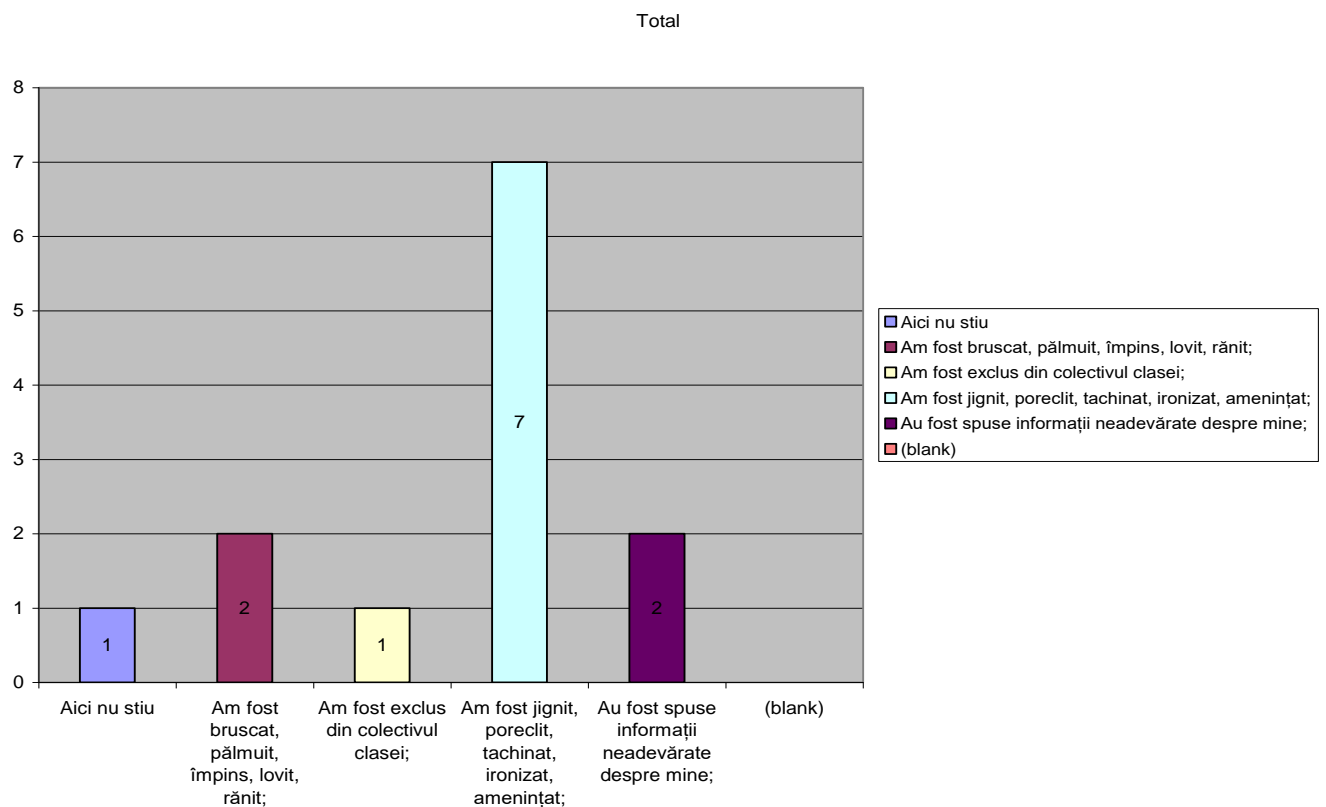
Elevii care nu au asistat la manifestarea de comportamente violente în cadrul școlii au fost solicitați să își imagineze că s-a întâmplat asta. Cei 69 de elevi chestionați au presupus că ar anunța un adult (49,27%), ar încerca să calmeze situația (34,78%), nu s-ar implica (7,24%), ar chema un profesor, fără să se implice, de teamă că ar putea fi răniți (2,89%), ar anunța imediat cadrele didactice (1,44%), ar încerca să calmeze situația și dacă nu ar reuși, ar anunța un adult (1,44%), dar rar ar găsi un adult căreia să îi pese (1,44%) și câțiva elevi nu își pot imagina că au asistat la manifestarea de comportamente violente (1,44%).

La întrebarea dacă au fost vreodată jigniți, amenințați, loviți, elevii au răspuns afirmativ într-un procent destul de mic (14,28%), cei care au răspuns negativ fiind într-un procent considerabil mai mare (85,71%).

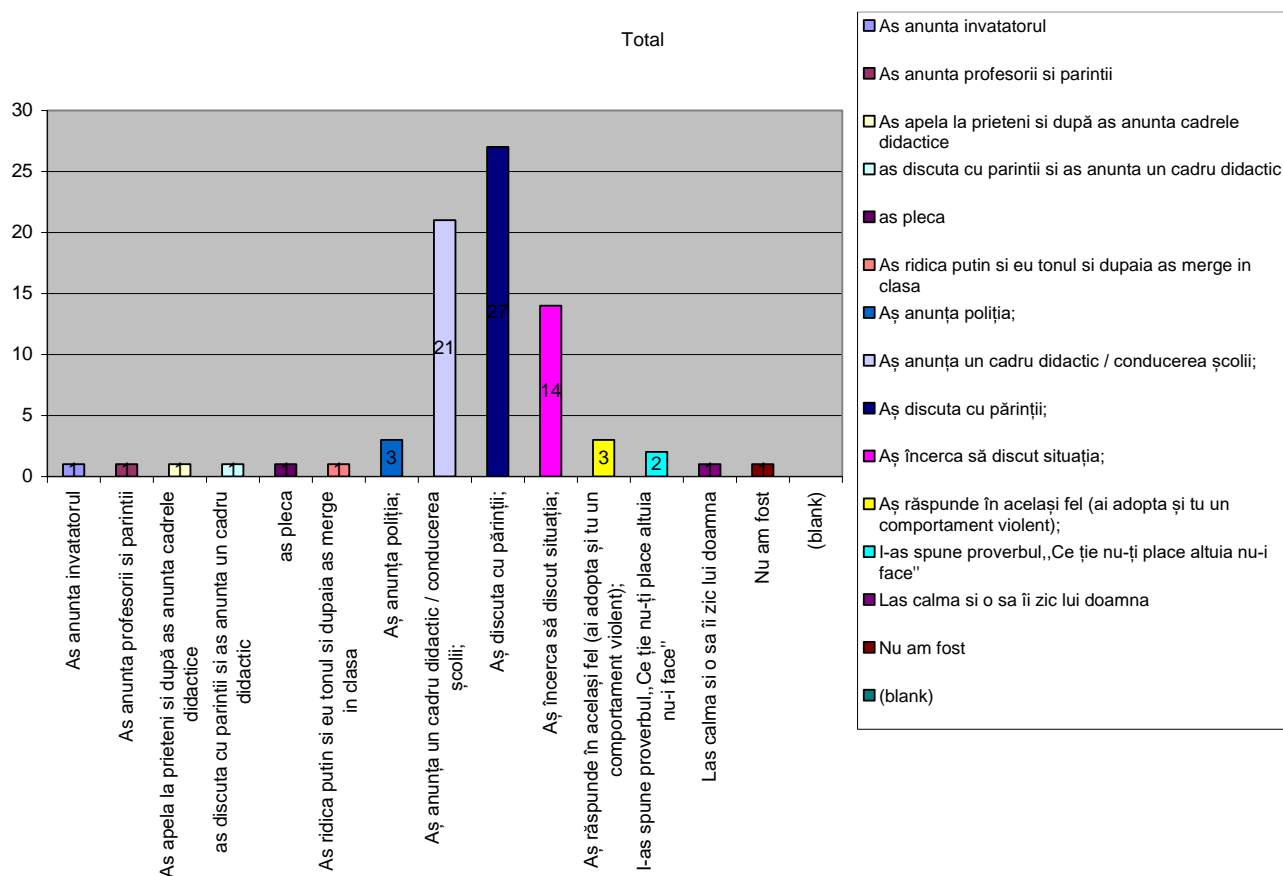

Solicitați fiind să specifice situația în care au fost jigniți, amenințați, loviți, cei 13 elevi respondenți au identificat următoarele: *am fost jignit, poreclit, tachinat, ironizat, amenințat (53,84%), am fost bruscat, pălmuit, împins, lovit, rănit (15,38%), au fost spuse informații neadevărate despre mine (15,38%), am fost exclus din colectivul clasei (7,69%) și nu știu (7,69%).*

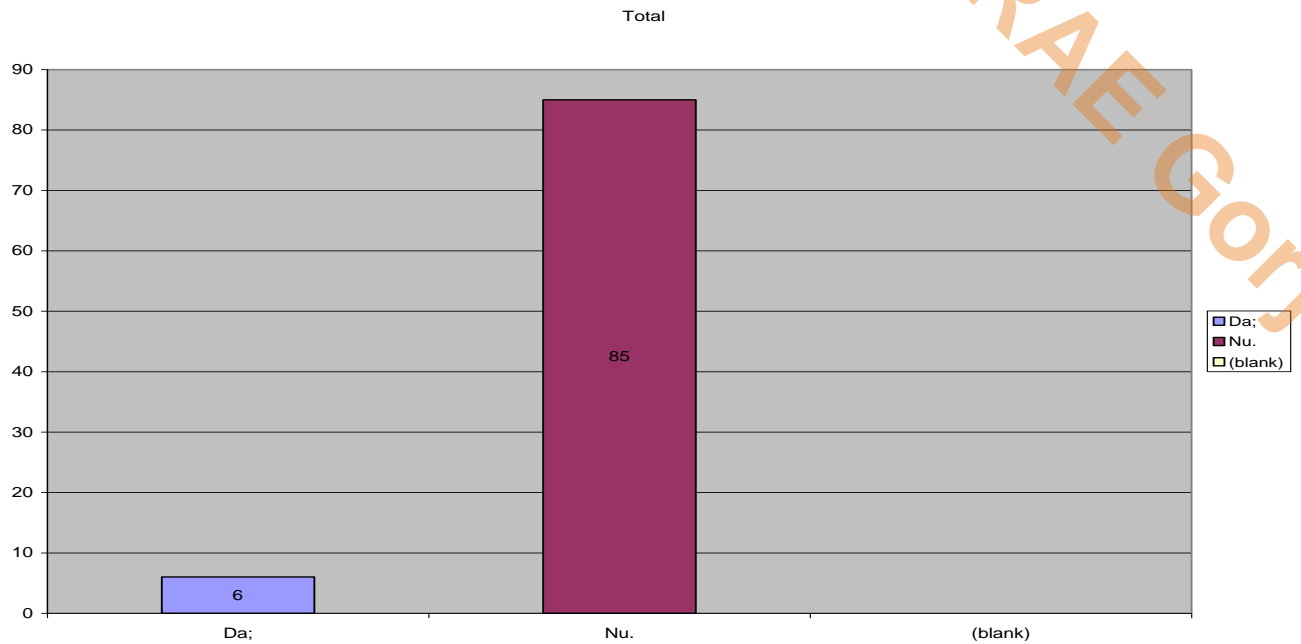

Itemul următor este destinat elevilor care nu au fost jigniți, amenințați sau loviți (78 de respondenți). Aceștia sunt solicitați, ca și la ceilalți itemi, să își imagineze cum ar reacționa în asemenea situație.

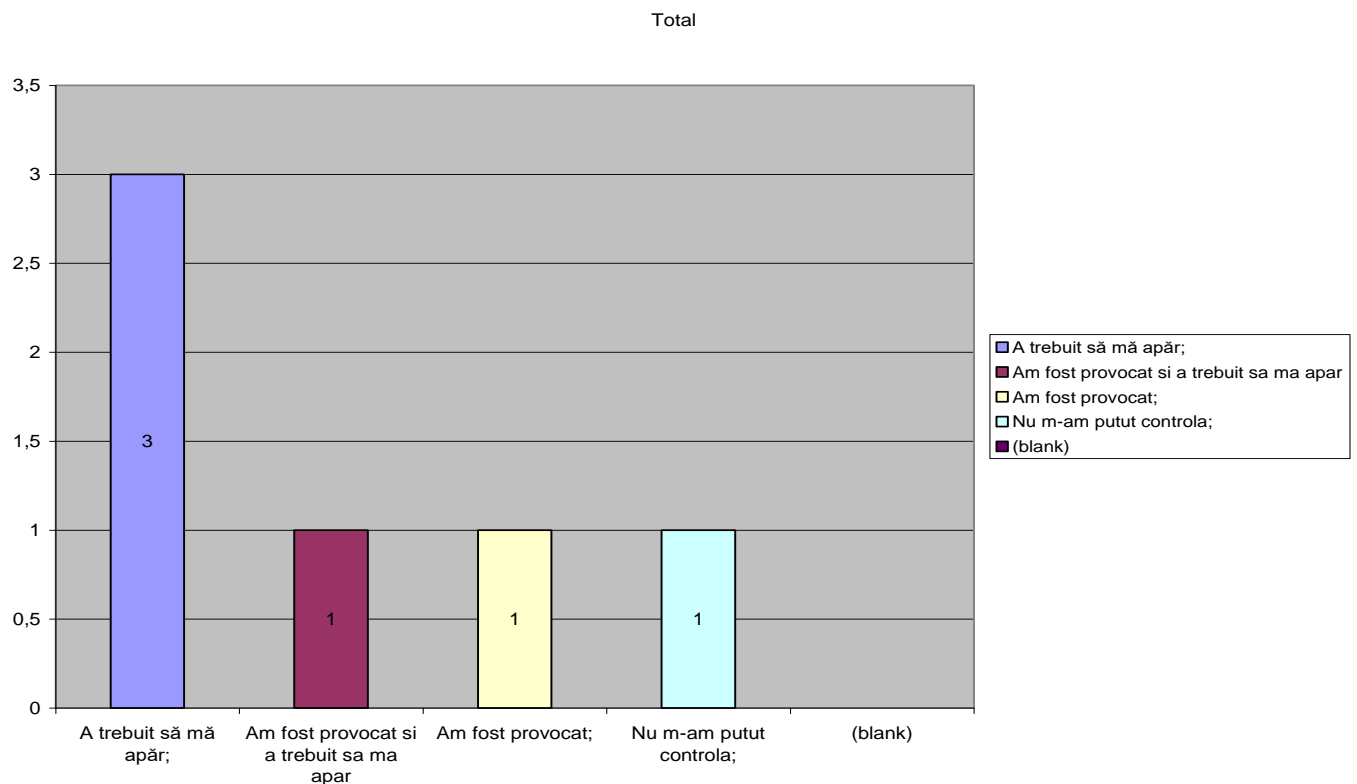
Ipotetic, elevii de nivel primar ar proceda astfel: ar discuta cu părinții (34,61%), ar anunța un cadru didactic / conducerea școlii (26,92%), ar încerca să discute situația (17,94%), ar anunța poliția (3,84%), ar răspunde în același fel, adoptând un comportament violent (3,84%), i-ar spune proverbul „Ce ție nu-ți place altuia nu-i face” (2,56%), ar anunța învățătorul (1,28%), ar anunța profesorii și părinții (1,28%), ar apela la prieteni și apoi ar anunța un cadru didactic (1.28%), ar discuta cu părinții și apoi aș anunța un cadru didactic (1,28%), ar pleca (1,28%), ar ridica tonul și apoi ar merge în clasă (1,28%), ar apela la calmitate și apoi i-ar comunica învățătoarei (1,28%) și nu își pot imagina cum au reacționa în astfel de situații (1,28%).

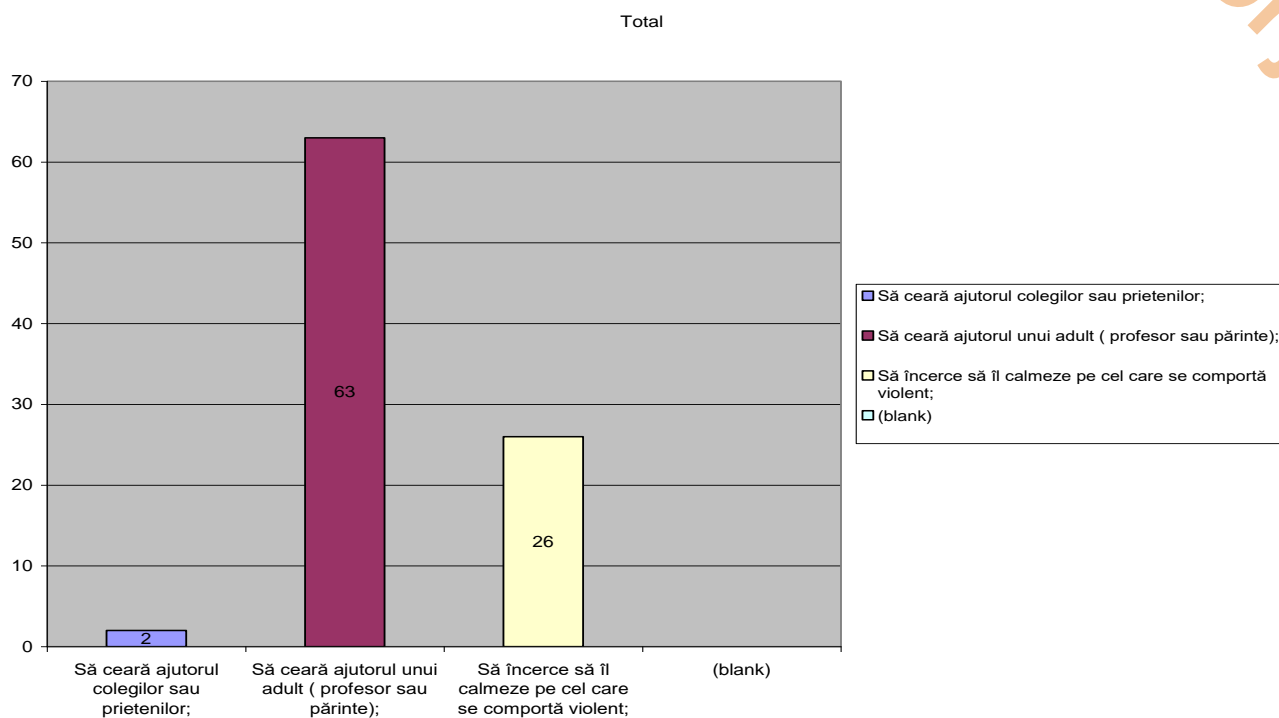
Întrebați dacă au manifestat un comportament violent față de cineva, elevii au ales varianta NU în proporție de 93,40% și varianta DA în proporție de 6,59%.

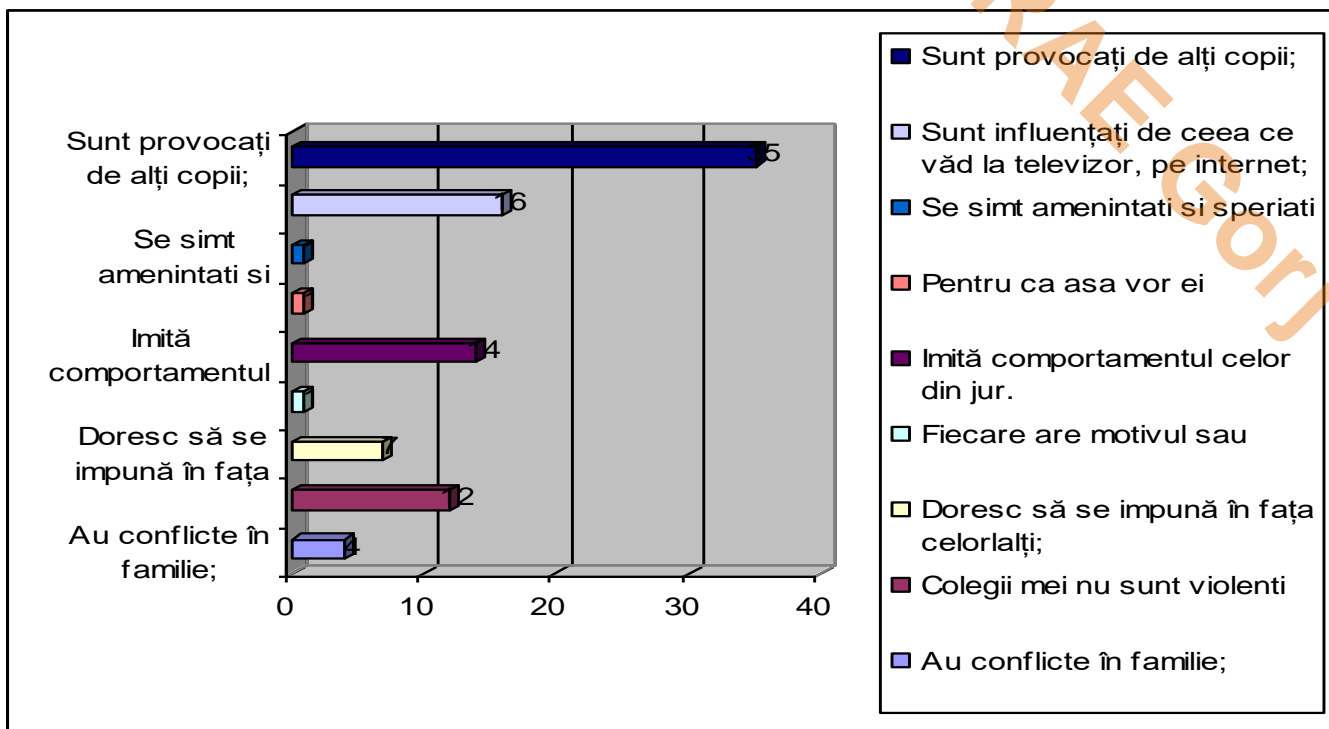
Elevii care au afirmat că au manifestat un comportament violent față de cineva (6 respondenți) sunt rugați, prin itemul de mai jos, să specifice ce anume i-a determinat să acționeze violent. Jumătate din cei șase respondenți afirmă că motivul principal a fost apărarea, autocontrolul insuficient (16,6%), provocarea însoțită de apărare (16,6%) și provocarea (16,6%).

Întrebați despre cum ar trebui să se comporte un elev jignit, amenințat sau lovit, respondenții aleg următoarele: să ceară ajutorul unui adult (profesor sau părinte) -69,23%, să încerce să îl calmeze pe cel care se comportă violent -28,57% și să ceară ajutorul colegilor sau prietenilor - 2,19%

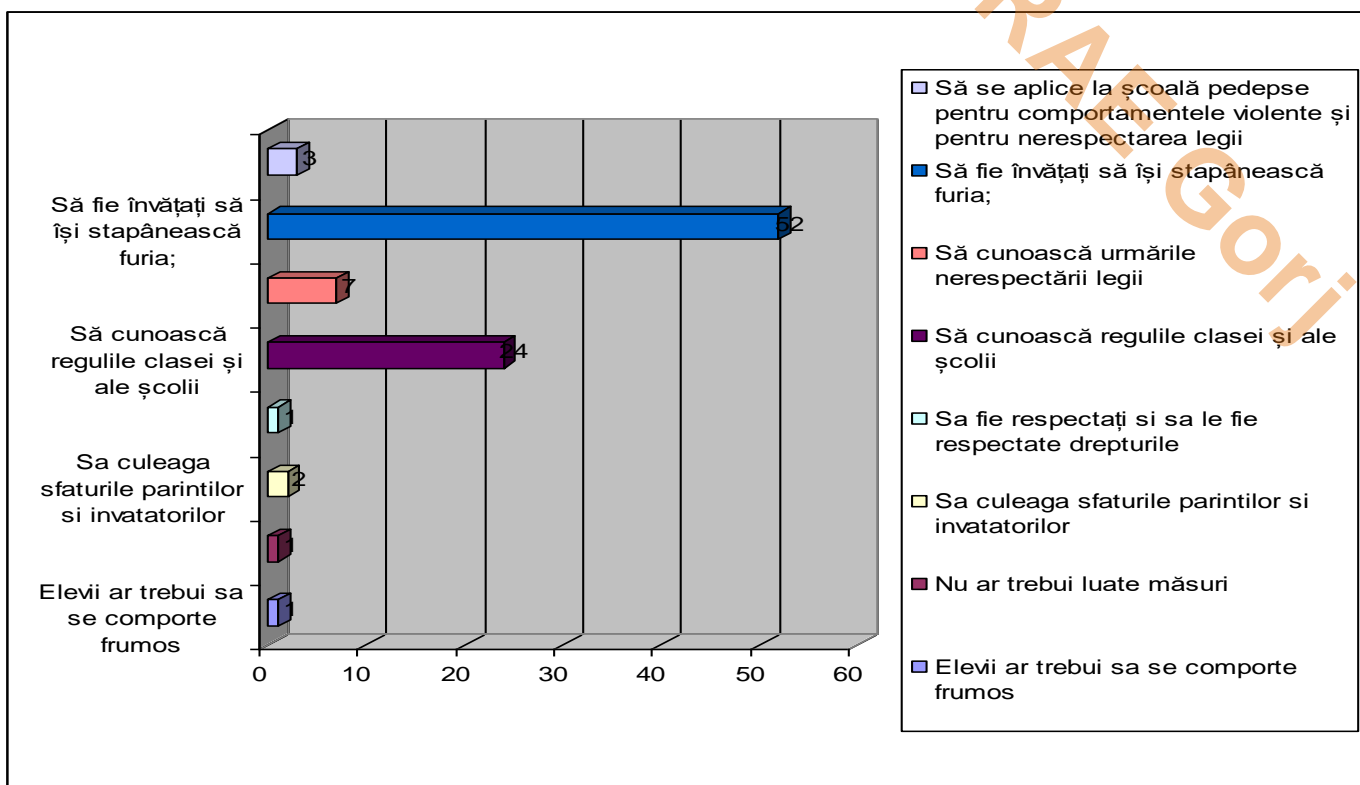

În accepțiunea respondenților elevii se comportă violent și nu respectă legea pentru că: sunt provocați de alți copii (38,46%), sunt influențați de ceea ce văd la televizor, pe internet (17,58%), imită comportamentul celor din jur (15,38%), doresc să se impună în fața celorlalți (7,69%), au conflicte în familie (4,39%), se simt amenințați și speriați (1,09%), fiecare are motivul său (1,09%), pentru că așa vor ei (1,09%). Există și o categorie de copii (13,18%) care afirmă despre colegii lor că nu sunt violenți.

Itemul de mai jos culege răspunsurile cu privire la măsurile care trebuie luate astfel încât elevii să nu mai manifeste un comportament violent și să respecte legea. Un procent semnificativ (57,14%) consideră că este important ca elevii să fie învățați să își stăpânească furia.

Alte puncte de vedere se referă la: cunoașterea de către elevi a regulilor clasei și ale școlii (26,37%), cunoașterea consecințelor nerespectării legii (7,69%), aplicarea la școală a pedepselor pentru comportamentele violente și nerespectarea legii (3,29%), culegerea de sfaturi de la părinți și de la învățători/profesori (2,19%), respectarea drepturilor copilului (1,09%) și elevii ar trebui să se comporte frumos (1,09%). Sunt și elevi care consideră că nu ar trebui luate măsuri în acest sens (1,09%).

CONCLUZII

Chestionarul a fost aplicat la 91 de elevi din ciclul primar. Majoritatea elevilor sunt din clasa a patra, din mediul urban, fete și băieți în procente aproximativ egale.

Predominarea identificării de către elevi a trăirilor pozitive în spațiul școlar (apreciere, acceptare, respect, ajutor) ar trebui să fie un indicator al faptului că respondenții percep mediul de învățare ca fiind securizant și protectiv.

Constatăm, conform percepției elevilor chestionați, o frecvență de manifestare scăzută a comportamentelor violente la școală.

Respondenții ne oferă o caracterizare amplă a relației elev-elev, aspect firesc și normal pentru acest segment de vârstă. Comportamentele violente, în accepțiunea lor, se manifestă cu o frecvență aproximativ egală cu a celor prosoziale.

În relația elev-profesor, constatăm că majoritatea elevilor aleg să manifeste un comportament caracterizat de respect și politețe. Aspectele negative menționate de respondenți descriu relația prin nerespectarea regulilor de disciplină din timpul orelor de curs.

Comportamentul cadrelor didactice este normal, frumos și adecvat fiecărui elev, caracterizat de bunătate și comunicare prin ascultarea punctului de vedere al clasei. Profesorii îi respectă pe elevi, le vorbesc frumos, îi ajută, dacă este cazul, și le explică ori de câte ori este nevoie, au răbdare, sunt bine pregătiți și sunt foarte atenți cu ei.

Se specifică faptul că există și profesori care jignesc sau ridică tonul, ignoră ceea ce spun elevii, îi ceartă, îi exclud de la activitățile didactice pe unii dintre ei, pedepsesc fizic și au gesturi sau priviri amenințatoare. Remarcăm că **aspectele pozitive ce caracterizează comportamentul cadrelor didactice față de elevi sunt identificate într-un procent semnificativ mai mare decât cele negative.**

Majoritatea elevilor afirmă că nu au fost jigniți, amenințați, loviți. Celor care s-au aflat într-o asemenea situație li s-a întâmplat cel mai des în timpul pauzelor, în afara școlii, în familie, în grupul de discuții/socializare al clasei și în grupul de prieteni.

Un procent destul de mic din elevii chestionați au asistat la manifestarea de comportamente violente în cadrul școlii și au ales în această situație să anunțe un adult. Alți copii au încercat să calmeze situația, au anunțat profesorul, au chemat directorul sau nu s-au implicat. Putem concluziona că **elevii de nivel primar aleg într-un procent semnificativ să apeleze la ajutorul unui adult, profesor sau director.**

Elevii care nu au asistat la manifestarea de comportamente violente în cadrul școlii au fost solicitați să își imagineze că s-a întâmplat asta. Ei au presupus că ar anunța un adult, ar încerca să calmeze situația, ar chema un profesor-fără să se implice, de teamă că ar putea fi răniți-, ar anunța imediat cadrele didactice, ar încerca să calmeze situația și dacă nu ar reuși, ar anunța un adult- dar rar ar găsi un adult căruia să îi pese- sau nu s-ar implica și câțiva elevi nu își pot imagina că au asistat la manifestarea de comportamente violente.

La întrebarea dacă **au fost vreodată jigniți, amenințați, loviți,** elevii au răspuns **afirmativ într-un procent destul de mic.**

Solicitați fiind să identifice **aspecte concrete** ale situației în care au fost jigniți, amenințați, loviți, elevi respondenți au identificat următoarele: *am fost jignit, poreclit, tachinat, ironizat, amenințat; am fost bruscat, pălmuit, împins, lovit, rănit; au fost spuse informații neadevărate despre mine; am fost exclus din colectivul clasei.*

Elevii care nu au fost jigniți, amenințați sau loviți sunt solicitați să își imagineze cum ar reacționa în asemenea situație. Ipotetic, elevii de nivel primar ar discuta cu părinții, ar anunța un cadru didactic / conducerea școlii, ar anunța poliția, ar răspunde în același fel, adoptând un comportament violent, i-ar spune agresorului proverbul „Ce ție nu-ți place, altuia nu-i face”, ar apela la prieteni sau ar discuta cu părinții și apoi ar anunța un cadru didactic sau pur și simplu ar pleca.

Întrebați dacă **au manifestat un comportament violent față de cineva** majoritatea elevilor au afirmat că **nu s-a întâmplat acest lucru.**

Cei care **au adoptat acest comportament** au avut ca **motive principale apărarea, autocontrolul insuficient și provocarea.**

Întrebați despre **cum ar trebui să se comporte un elev jignit, amenințat sau lovit,** respondenții aleg următoarele: **să ceară ajutorul unui adult (profesor sau părinte), să încerce să îl calmeze pe cel care se comportă violent și să ceară ajutorul colegilor sau prietenilor.**

În accepțiunea respondenților **cauzele pentru care elevii se comportă violent și nu respectă legea constau în faptul că sunt provocați de alți copii, sunt influențați de ceea ce văd la televizor, pe internet, imită comportamentul celor din jur, doresc să se impună în fața celorlalți sau au conflicte în familie.**

Am acordat o atenție deosebită răspunsurilor cu privire la **măsurile** care trebuie luate astfel încât elevii să nu mai manifeste un comportament violent și să respecte legea.

Mai mult de jumătate din cei chestionați consideră că este important **ca elevii să fie învățați să își stăpânească furia.**

Alte puncte de vedere se referă la cunoașterea de către elevi a regulilor clasei și ale școlii, cunoașterea consecințelor nerespectării legii/regulilor, aplicarea la școală a pedepselor pentru comportamentele violente și nerespectarea legii, culegerea de sfaturi de la părinți și de la învățători/profesori și respectarea drepturilor copilului.

Corelând răspunsurile la întrebările chestionarului, constatăm următoarele:

1. La un item de început elevii de nivel primar afirmă că frecvența de manifestare a comportamentelor violente la școală este rară, aspect care se menține și la itemi ulteriori când se constată că mai mult de jumătate din numărul respondenților nu a asistat la școală la tipul acesta de comportament și un procent destul de mic a trecut prin situația de a fi jignit, amenințat sau lovit. Aflați însă în situația de a descrie relația elev-elev, se constată că frecvența de manifestare a comportamentelor violente este aproximativ egală cu cea a manifestării comportamentelor prosociale.
2. Elevilor care sunt jigniți, amenințați sau loviți li se întâmplă aceasta cel mai adesea în timpul pauzelor și în afara școlii.
3. Relațiile elev-elev, elev-cadru didactic și cadru didactic-elev sunt descrise la modurile pozitiv și negativ-aspect care ne indică autenticitatea răspunsurilor copiilor.
4. În situații de manifestare a violenței școlare și de nerespectare a regulilor elevii aleg să apeleze la un adult (părinte, cadru didactic sau director).
5. Una din cauzele principale pentru care elevii reacționează violent și nu respectă legea este aceea că sunt provocați de către alți copii, aspect ce corelează cu identificarea celei mai importante măsuri de remediere - aceea de a fi învățați să își stăpânească furia.

Director CJRAE Gorj,

Întocmit,
Prof. Consilier școlar CJAP Gorj,

